

gatás a szerző 1989 és 2007 között, egy politikailag is izgalmas és változó időszakban írt cikkeiből; interjúk, portrék, lemezismertető, koncertbeszámoló halmaza a szűkebb értelemben vett beaten túl többek között a világzenéről, a patinás múltú dzsesszről és a különböző underground irányzatokról. Sok írás eredeti megjelenési helye a Magyar Narancs, melynek meghatározó íróját tisztelhetjük Martonban; a „szubkulturális” és az underground művészek kanonizációjáért — kicsit fonák módon — sokat tevő lap hangulatából, szellemességéből is ízelítőt kap, aki a könyvet lapozgatja.

Arra a paradox kérdésre, hogy manapság egy undergroundról szóló könyv lapozgatása arisztokratikus gesztus-e, e sorok írója nem tud válaszolni. A Magyar Narancs szerkesztésével 2006-ban hagyott fel Marton, s e „szöveggyűjtemény” valahol búcsúintés az olvasók felé. A MaNcs-on kívül a Wantedből, a Balkonból és más lapokból szemezget a könyv, nem a publikálás kronologikus sorrendjében, hanem egy kiérleltebb logika szerint, a zenei ősforrásokkal kezdődő ciklusokra bontva. Magyar és külföldi szereplőkkel egyaránt találkozunk; hiábavaló lenne néhány példát kiragadni, számomra mégis kiemelkedően érdekes volt Lescsenko kapcsán a *Szomorú vasárnap* kultuszáról írt áttekintés, a nemrég elhunyt

Orszáczky Jackie-vel készült beszélgetés, az interjú Monty Castinnal, a „neoizmus prófétájával”, vagy a Patti Smithről, Ibrahim Ferrerről készült összefoglalók.

Sok színvonalas írás belefért tehát ebbe a könyvbe, amely valójában a fosszília című szegedi lap „különszáma”, a 2007-es, hetedik évfolyam 1—4. száma összevonva.

A *Folyamatos múlt* Pozsár Tímea által tervezett borítója, arculta kitűnő munka, a cikkekhez tartozó, a kötetben szereplő művészek személyiségét általában nagyszerűen megragadó fotók nyomdai minősége viszont szinte egyenletesen gyenge. Ez a szöveget nem rontja el: a *Folyamatos múlt* igazi csemege a kortárs zene iránt érdeklődők számára. S ezúttal utolsósorban, de kiemelendően: fontos forrás annak a lelkiismeretes kutatónak, aki az elmúlt évtizedek átfogó zenetörténetének megírására vállalkozik.

KÉPES GÁBOR

(fosszília 2007/1—4. összevont szám, kiadja a JABE Alapítvány, Szeged, 2007, 398 oldal, 2500 Ft)

GOLDFRAPP: *Seventh Tree*

A Goldfrapp név mögött két művész áll. Amellett, hogy alkotói tevékenységüket állandó interakció

jellemzi, úgy általánosíthatunk, hogy Alison Goldfrapp énekel, Will Gregory pedig darabjaik hangszereléséért és a produceri munkákért felelős. Nem túlzás azt állítani, hogy 2000 óta áldja a formációt a kortárs zenei világ, *Felt Mountain* című debütáló lemezük azonnali siker lett, a rá három évre megjelent, leegyszerűsített elektro-pop atmoszférájú *Black Cherry* pedig újabb hangzást és hallgatókat hozott, mégis megalkuvásmentesen tette ismertté őket. Nagyjából ezen a minőségi tánczenei vonalon haladtak tovább a 2005-ös *Supernature*-rel is. Idén februárban megjelent albumuk, a *Seventh Tree* pedig valami jóféle más.

A Goldfrapp pozíciójából következik néhány triviális tény: mind kiadójuknak, mind sikerüknek köszönhetően olyan alkotói módszereket és koncepciókat hozhatnak játékba, amelyeket a kritikákban a „próbára teszik a rajongókat” kifejezés formájában hallhatunk vissza. A *Seventh Tree*vel némileg megközelítették a *Felt Mountain* zenei világát, de mintha a filmzeneszerű elemek mögött egy tavaszi, barátságos helyre letek volna. Vonósok, gitárok békés és egyszerű forgataga cirógathatja füleinket a nyitó *Clowns* című számban. A morgássá összekucorodó, szívmengető ének szövege kipotyan a

hangok keltette kontextusból: „Only clowns would play with those balloons / What'd ya wanna look like Barbie for?” Igen, ez a madárcsiripelés tarkította, békés, „népi” hangzásba bújó szöveg a testképzavaros nők mai világára reflektál. De a lemez rögvest bontakozik is tovább a *Little Bird*del, ahol már éppen a kellő pillanatban találkozhatunk rém egyszerű baszusmenetekkel és tört ütemű akusztikus dobokkal, meghozva azt a „pszichedelikus-ironikus” rock világot, amely tovább fokozódik a szektákra hasonlóan visszafogott iróniával reflektáló, mégis vidáman ugrándozó — lásd a hozzá készült videóklipet — *Happiness* című dalban.

Itt és a továbbiakban is észlelhető, hogy Goldfrapp kisasszony éneke hangja mennyire gond nélkül tudja követni az album enyhe emelkedőit és lankáit: leginkább visszafogottabb és mélyebb, de nemes egyszerűséggel lenyűgöző is tud lenni, ha éppen szükséges. Az itt-ott visszafelé is beúsztatott hangjára helyezett visszhangok, szűrők és az ósdi felvételi technikákat visszaidéző zajok sem túpirozzák, hanem inkább tovább ízesítik az énekét. Így van ez a lemez következő csúcspontja, a *Road To Somewhere*-rel felvezetett szürreális blues, az *Eat Yourself* esetében is. A szám néhány sávja egy

'20-as években nyomott kislemez hangzását utánozza, majd a hetvenes évekkel aposztrofálható basszusfutamok (itt pláne mosolyogva gondolhatunk bele abba, mi is az album címe), vonósok és néhol egy-két testesebb szintetizátorhang kíséri az ironikusan szomorkodó szöveget mormoló éneket.

Az ezt követő tisztább hangzású, szintén vonósokra és zongorára építő *Some People* szintén ügyes fogás. Ezenközben talán már észrevehetjük, hogy igazán barátságosan hömpölygő, középtempójú folyamba rendeződött a lemez. Persze mégsem intézhetik el ennyivel: az *A&E* című első kislemezes dal jön ezután, amiben az a zavarba ejtő, hogy személyében a Goldfrapp talán első női vokális gitáropop dalába botlunk. Akárhogy is, a már méltatott énekhangból, a fura elektronikus csiripelésből és a háttérben ravaszul kísérő

szintetizátorokból, majd a visszafogott dobokból és keverésből világsá válik, hogy pop-közhelyek ide vagy oda, ez is csak a lemez egy anakronisztikus és szürreális dala. Álmunkban pedig nem egy dolog szebbnek tűnik, mint a valóságban. Ugyanilyen jó csavar, hogy egy igazán finom gitáros-vonós giccsdal következik, majd mikor úgy éreznénk, hogy sok volt a képzavarból és az álmok kaotikusságából, a *Caravan Girl* ismét elhossa azt az érzést, amit egy picit már a *Little Bird*-ben is lehetett tapasztalni. De tudjuk, hogy ennek is vége lesz. „Here is where we start and where we end” — szól „utoljára” a finom ének a *Monster Love*-ban, amely hangszerelésével és érzésvilágával is sallangmentesen zárja körbe a lemezt.

HARGITAI ANDRÁS

(*Mute Records, 2008*)